

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. X. Suprema Reipublicæ capita teneri Iudices constituere, qui
iustitiam administrent, & quibus dotibus ornati illi esse debeant vt sint
perfecti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

exitum: nihil siquidem *casu* euenit. Quod si accidat ex ipso consilio magnum aliquod comodum Reip. eiusq; Principi euenire; & ipsorum postea obliuisci, aut malum pro bono reddi meminerint quod supra attulimus de *xpauere sapiente*: qui iuxta literam (vt S. Hieronym. ait) erat Iesus Christus D. N. qui veniens in mundum eum à Dæmonis tyrannide vindicauit; non carnis fortitudine, sed stupendis sapientiæ suæ consilijs. Et tamē in obliuionem venit, & à multis fuit cōtemptus, eius consilia utilissima reijcientibus: nec magnū est, quōd ferat discipulus amore Magistri, quod hic pro illo per tulit: siquidē Christi vita exemplar est, & imago vitæ hominis Christiani.

CONCLVDAMYS tandem vltimo documento, maximi momenti tam petentibus consilium, quàm illud dantibus: vt inquam *indifferentiam* & resignationem habeant voluntatis inuenire cupientis, quod magis expediat, non in vnam potius, quàm in alteram partem inclinantes; sed recurrentes ad Deum Dominum nostrum per *orationem*, quemadmodum sexto capite primi Tractatus fuit indicatum.

Ingratos ne
oderis.
x Eccl. 9. 15.

Indifferen-
tia & Ora-
tio.

CAPVT X.

*SVPREMA REIPVB. CAPITA TENERI IVDICES
constituere, qui iustitiam administrent; & quibus dotibus
ornati illi esse debeant, vt sint perfecti.*

CAPITA Reip. Ecclesiastica & sæcularis nō posse eas per se ipsa tantum gubernare, adeo est manifestū, vt opus nō sit hærere nos in ostendenda, & rationibus probāda necessitate & obligatione, quæ illis incumbit, distribuendi onus suū in alios: tam in rebus, quæ ad *iustitiam*, quàm quæ ad *bellum* pertinent: quæ *due* res maximi sunt momenti ad gubernationem: quemadmodum magnus ille Dux & populi Hebræi gubernator Moyses, his verbis ei significauit: Memētote, quod dixerim vobis: post exitum de Aegypto: *a non possum solus sustinere vos: quia Dominus Deus vester multiplicauit vos, & estis hodie sicut stella cali, plurimi. Dominus Deus patrū vestrorum addat ad hunc numerū multa millia; & benedicat vobis sicut locutus est. Non valeo solus negotia vestra sustinere, & pondus ac iurgia. Date ex vobis viros sapientes & gnaros, & quorum conuersatio sit probata in tribubus vestris, vt ponam eos vobis principes. Tunc respondistis mihi: bona res est, quam vis facere. Tul. que de tribubus vestris viros sapientes, & nobiles; & constitui eos principes, tribunos, & centuriones, & quinquagenarios ac decanos, qui docerent vos singula. Præcepitq; eis dicens: Audite illos, & quod iustum est, indicate. Quod si difficile vobis visum*

a Deu. 1. 10.

Moyses sub
stituit sibi
Iudices.

aliquid

b Exo. 18. 18

Moyſes da-
ctus fuit ab
Ietro.

Audite illos, & quod iuſtum eſt, iudicate. Quod ſi difficile vobis viſum aliquid fuerit, referre ad me, & ego audiam. Hanc viam & rationem Rempublicam ſua Hebraam gubernandi, ſecutus eſt Moyſes ex diuina inſpiratione: conſtituendo Iudices ac Duces, qui ipſum in rebus Iuſtitia & belli adiuuarent. Sed non ſtatim atque ipſe gubernationem ſuam cepit conſilium hoc ipſi incidit, donec veniat ad ipſum Ietro ſocer eius, qui b *cum videret Moyſen ſedere, vi iudicaret populum a mane uſque ad vesperam, dixit ei: non bonam rem facis: ſtulto labore conſumeris & tu, & populus iſte qui tecum eſt: vltra vires tuas eſt negotium, ſolus illud non poteris ſuſtinere. Sed eſto tu populo in hiis, qua ad Deum pertinent: proſide autem de omni plebe viros potentes & timentes Deum, qui iudicem populum omni tempore: quidquid autem maius fuerit, referant ad te, & ipſi minima tantum iudicent, leniusq; ſit tibi, partito in alios onere, ſi hoc feceris, implebis imperium Dei, & praecepta eius poteris ſuſtentare: & omnis hic populus reuertetur ad loca ſua cum pace, nec diutius herere cogentur tui cauſa extra illa.* Conuicit hic fermo prudentem & humilem ducem Moyſen: nam vt proximo capite dicebamus: ſemper Reges debent eſſe dociles, ad amplectenda bona conſilia: nec parum feciſſe exiſtimabuntur, ſi hoc ipſum accipiant, & ſequantur: eum in modum, quem paulatim explicabimus.

S. I. De obligationibus ad quas tenentur Reges in electione
Iudicum.

Obligatio
duplex.

1.

Subſtituen-
di idoneos.

2.

Eiſdem ſu-
perinten-
dendi.

PRÆMITTIMVS autem tanquam dicendorum fundamentum: Reges & Principes eſſe ſupremos Reipublicæ ſæcularis Iudices; ad eoſque directè pertinere iuſtitia administrationem in cauſis omnibus ciuilibus & criminalibus, inter ciues occurrentibus: ſicut & ad ſummos Pontifices & Episcopos in cauſis, quæ ad ipſorum forum pertinent. Sed quoniam vt plurimum, non poſſunt hoc munus per ſeipſos exercere: duplici vinculo & obligatione valdè ſtrictè tenentur. Altera eſt, munus ſuum aliis committendi: qui ipſorum nomine & authoritate illud exerceant; conſtituendo ad id viros ſapientes, prudentes, ſtrenuos actimoratae conſcientia: qui poſſint, noverint, ac velint, iuſtitiam iuxta leges Dei, eius Eccleſiæ, ac Reipublicæ ſine prouinciæ, in qua reſident, adminiſtrare. Altera eſt obligatio, vt ſerid eodem viros moneant, & exſtimulent ad officium illud magna cura & ſtudio exequendum; præbeantque illis recta monita, ac directionem neceſſariam, vt plenè officio & obligationi ſuæ ſatiſfaciant: ſed & ipſimet attendant poſtea: an illi officio ſuo deſint. Præclarum huius rei exemplum præbuit S. Rex Iofaphat, conſtituens duos Iudicum ordines in ſuo regno. Quosdam ordinarios in magis præcipuis ciuitatibus, ad quos ciues, & pagani, ac ex vicinis oppidis recurrerent: quibus admirabile hoc dedit documentum, memorandis hiſce verbis, quæ ſculpta meritò eſſe deberent in omnium Gu-

berna-

bernatorum ac Iudicum cordibus, ut nunquam eorum obliuisceretur: *vide* (inquit) *quid faciatis: non enim hominis exercetis iudiciū, sed Domini: & quodcumque iudicaueritis, in vos redundabit: sit timor Domini vobiscum, & cum diligentia cuncta facite: non est enim apud Deum D. N. iniquitas, nec personarū acceptio, nec cupido munerum.* Quibus verbis exhortatus est S. ille Rex iudices suos, ut attenderent diligentius, quid agerent, dum iudicaret: ne in ferenda sententia essent præcipites; sed magnam attentionem ac diligentiam prius adhiberent, tres ad id rationes eis adferens valdè efficaces.

PRIMA est desumpta ab excellentia officii, quod non est hominum; sed Domini, quem iudices ipsi referunt, & cuius autoritate iudicant. Quamuis enim inferiores Iudices iurisdictionem à superioribus accipiant, & hi à supremis Reipublicæ capitibus: origo tamen omnis potestatis à Deo est: *non est enim* (ait Apostolus) *potestas nisi à Deo: qui munus illi cōmittit, ipsius loco & nomine iudicandi: ac propterea proprium suum nomen eidem communicat, vocatque e Deos, & nomen tribuens f Elobim, quod est primum, quo scriptura diuina Deum ipsum compellat. Ut Iudices intelligant, se debere in hoc officio esse sicut Deum, seruantes autoritatem & integritatem suam, iuxta diuinæ maiestatis, quam referunt, magnitudinem.* Et hinc SECUNDA oritur ratio: quia tenentur Deum imitari, à quo accipiunt potestatem; & in cuius conspectu illam exercent, dum iudicant. Et quemadmodum Deus maximè detestatur tria vitia huic officio contraria; INIUSTITIAM scilicet, ACCEPTIIONEM personarum, & munerū CVPIDITATEM: ita ipsi debent eadem odisse, ac DEO suo in hoc esse similes studere. TERTIA ratio valdè efficax est, eò quod quidquid iudicauerint, in ipsos redundabit: quare si cum *rectitudine* & iustitia iudicauerint, in ipsorum cedit bonum: quia honore & præmijs ab ipsis Regibus afficientur, pro meritis fidelium obsequiorum; & quamuis ipsi Reges id negligant, non prætermittet supremus Iudex, honore & præmijs fideles suos ministros afficere: quod si *malè* iudicent, in ipsorum etiam caput redundabit: nam & Rex terræ & cæli tale delictum vlcisetur ob iniuriam illatam, non tantum ciuibus, sed supremis ipsis Iudicibus, munus & vices suas eis committentibus: quia contra præscriptas leges potestate sibi tradita, sunt abusi.

SE D vltèr progressa est sancti huius Regis in sua gubernatione vigilantia. Nam in ciuitate Ierusalem, quæ eius erat aula, & vtriusque Reipublicæ Ecclesiasticæ ac sæcularis caput, constituit Leuitas & Sacerdotes, & Principes familiarum ex Israel, tanquam viros magis insignes: ad quos cæteris pateret recursus in suis dubijs, & causis, etiam in gradu *Appellationis*, quos elegit ex vtroque statu, quibus etiam commendauit officij illius rectitudinem, dicens: *g sic agetis in timore Domini fideliter, & corde*

c. Par. 19, 5
Iosaphas
Regis ad
Iudices or-
dinarios
monita.

I.
Officium
Dei.

d Rom. 13, 1.

e Exod. 21.
8. 28.
f Gen. 1, 1.
Vide Peror.
ibi.

2.
Imitatio
Dei.

3.
In ipsos re-
dundabit
sententia.

Extraordi-
narij seu
Appellatio-
nis Iudices.

g 2. Par. ca.
14. 9.

Tres Iudicum virtutes.

Assessores.

Præses.

Summum Sacerdotem inuat Iosaphat.

pericio, quali distinctius diceret: operibus officij vestri tres hos comites adiungite: *timorem DEI*, *fidelitatem* in rebus omnibus, & *cor* in omnibus virtutibus *perfectum*: vt sic iudicium exterius procedat à corde valde sano, & interius consummato. Denique quoniã in ipsa ciuitate Ierusalem maior erat concursus, & frequentia negotiorum: posuit etiam ibi *magistros*, & *sapientes ex Leuitis* electos, qui scientia & consilio suo Iudices ipsos, reliquosque ciues adiuuarent. Et præter hos constituit etiam *Præsides* quendam sine Ducem h *super opera, que ad Regis officium pertinebant*, qui autoritate sua, & potestate reliquos Iudices adiuuaret; & iustitiæ executionem promoueret, ne quis eam impedire auderet. Et idem Dux (vt ait Nicolaus Liranus) ita *summum Sacerdotem* eiusque tribunal *defendebat*; vt tamen eius causis *non se immisceret*, sed attenderet, ac prohiberet: ne quis turbaretur, nec eius decretis obsisteret, aut repugnaret. Hac gubernandi ratione bonus hic Rex reformauit suum regnum, tantamque gratiam apud Deum Dominum nostrum inuenit, vt magnam ei prosperitatem, plurimas diuitias, & clarissimas ac prodigiosas de suis hostibus victorias tribuerit.

§. II. De Iudicum proprietatibus.

a Num 11. 16
Iudices sine
noti.

I.

Senes qui et
experti.
b Sap. 4. 8.

EX dictis liceret colligere proprietates eorum, qui in Iudices vtriusque Reipublicæ Ecclesiasticæ & sæcularis, essent eligendi. Sed commodius eas deducemus ex ijs, quæ DEVS præcepit Moyfi, dicens: vt congregaret *septuaginta viros* de senibus ex Israel: a quos tu (inquit) *nostris, quod senes populi sunt, ac magistri*: habet enim emphasim magnam verbum illud *Qvos Tu Nos Tri* nam in huiusmodi electionibus (si possibile est) deberent Principes & Electores, viros seligere, quos proprijs oculis *vidissent*, & cum quibus *conuersati* essent, & ipsa *experientia* eorum talenta, bonasque dotes cognouissent: quod si aliquando *aliorum* informationibus fidendum sit: tales illi esse deberent, quibus æquè crederent, atque si *ipsimet* vidissent, & cognouissent. Sed vt DEVS lucem aliquam Moyfi præberet, conditionum & qualitatum, quas Iudices habere debent, dicit ei in primis, vt sint *SENES* Senectus enim est veneranda; facitque, vt sibi reuerentia exhibeatur; habetque sibi coniunctam *quietem*, & *experientiam*, quæ summi est momenti ad rectè gubernandum & iudicandum. Rarò autem hæc inueniuntur in iuuenibus, nisi cum ex gratia DEI singulari magna alicuius virtus vicem supplet senectutis, iuxta illud Sapientis: *b senectus venerabilis est, non diuturna, neque annorum numero computata. cani enim sunt sensus & sapientia hominis, & ætas senectutis, vita immaculata*, in cuius testimonium Deus elegit *Danièle* cum esset *c iuuenis*, vt iniustū quoddam valde iudicium, impiorum Iudicum

lenio-

leniorum, reformaret, qui innocentem & castam Susannam inique damnauerant: qui etsi ætate senes erant, in libidine tamen erant *iuuenes*, de quibus Iſaias: *d quod puer & peccator centum annorum maledictus erit.* Ac propterea, cum DEVS dixisset Moysi, vt eligeret Iudices ex SENIBVS Israel, addidit: *quos tu nosti*, quod senes sint, quasi diceret: non fidas eis, quod sint quocunque modo senes; sed etiam scire debes, quod tales sint, in *gravitate*, & bonis moribus.

SUBIICIT verò statim aliam conditionem, vt scilicet illi sint MAGISTRI. Nam Iudicis officium non discipuli alicuius, aut tyronis est. sed iam *perfectorum* hominum, & qui omnibus *scientiis* ad illud exercendum necessariis, sufficientem operam nauarint, ita vt earum magistri esse possint: nam, quamuis ad illud bene exercendum, ab aduocatis & aliis iurisperitis, sint adiuuandi: ipsi tamen, veritatis Iudices esse debent; sualque informationes habere, & tanquam magistri plenum & perfectum de eis iudicium facere: ac propterea scriptura illos vocat *viros egnaros & strenuos*, in suo scilicet officio. Ex quo apparet, *duplicem* scientiam requirere Deum ordinariè in Iudicibus: alteram *experimentalem*, quæ multorum rerum experientia, & reflexa super eas consideratione, acquiritur: alteram *speculatiuam*, quæ studio legum diuinarum & humanarum, Ecclesiasticarum & ciuiliū, iuriumque & consuetudinū municipalium: & vtraque se mutuo iuuant ad officium perfecte præstandum.

Hoc idem monuit Ietro ipsum Moysen, dicens: *g provide viros de omni plebe, & de cuncto Israel potentes & timentes Deum, in quibus sit veritas, & qui oderint auaritiã, qui iudicent populum omni tempore.* In quibus verbis pulchrã etiã tangit documenta: *vnus* est, ne principes eligant & constituãt Iudices ex aliqua tantũ familia, aut ciuitate, sed ex *tota* prouincia, aut regno: assignantes *optimos* eorum maioribus tribunalibus: quod si electio fieri debeat ex ipsis met ciuibus: caueatur, ne id fiat ex sola prosapia aut familie successione, aut solis *fortibus*: quæ possunt contingere alicui indigno, qui tamen nec nominari nec acceptari debet. Et ipse Moyses petijt à populo designari sibi & proponi, *h viros sapientes, & egnaros, & quorum conuersatio esset probata in tribubus eorum.* Addidit verò Ietro, vt non solum essent viri sapientes, vt dictum est; sed etiam *timentes Deum.* Non enim sufficit, Regem timere, aut Iudicẽ, aut Inspectorẽ, siue Visitarorẽ, sibi superiores: nam licet hoc bonũ sit, ac necessariũ, nisi tamen etiam Deum timeãt, facient quidẽ bene officiũ publicẽ; sed *occulte* facient male; cum poterunt occultare suũ peccatũ: si tamẽ etiam Deũ timeant: qui publica & secreta intuetur semper detestabuntur peccatum, facientq; bene officium suum. Et quoniam timor Dei si perfectus est, expellit ex corde inanem hominum timorem: cum dicitur

c Dan. 13. 19
d Iſa. 65. 20
Senes graui-
tate.

2.
Magistri.

Dent. 1. 17.
Exo. 18. 25.
Scientia
duplex Ex-
perimenta-
lis & Præ-
ctica.

Exo. 18. 21.
25.

Ex toto re-
gno assum-
endi.

h Dent. 1. 13
3.
Timentes
Deum.

Magnanimi,

i Eccl. 7. 6.

Peccata oderint.

k Dent. 1. 7.

Nobiles.

4.
Veraces.13. Esdr. 4.
35.5.
Avaritia
ofores.
m Eccl. 2. 1.
31.n Exo 23. 8.
Dent. 16. 19.
Munera
excacant
prudentes.

Cos debere esse *timentes Deum*, significatur, non debere esse timidos & pusillanimes, nimisque timentes auctoritatem litigantium, etiam potentissimorum. Tales enim non sunt apti ad officium Iudicum nec tuta conscientia illud quærere possunt, quemadmodum monuit Ecclesiasticus: *i noli quærere fieri Iudex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates: ne forte extimescas faciem potentis, & ponas scandalum in equitate tua, si eam potentis intuitu pervertas, iniustam aliquam ferendo sententiam.* Ac propterea Iudex debet esse vir *magno & forti animo*, ad conculcandum inprimis (vt ait Rabanus) iniquitatem, & quoduis peccatum in seipso, ita vt *mori* potius velit, quam illud admittere; deinde ad conculcanda & impedienda scelera *aliorum*, absque acceptatione personarum: nihil curans quod diuites sint aut potentes, sed in officio suo præstando, ostendens se illis esse potentiorum. Et quos in aliquibus libris Ietro *sapientes* nominauit, Vulgata habet: *potentes*, magnæ scilicet auctoritatis viros, & Moyses illos nominat, *k nobiles & principes*. Nam estó præcipua auctoritas illorum sit à virtute & scientia: non tamen parum confert auctoritas à nobilitate, diuitiis, & huiusmodi alijs ornamentis proueniens.

Hinc oritur quarta virtus, qua Iudices pollere debent, quam scriptura VERITATEM vocat: debent enim esse veraces, omnis falsitatis, mendacij, fictionis, aut deceptionis hostes additi verò quærendæ veritati; ac donec inueniant, sollicitè inquirendæ; ea verò inuenta, debent secundum illam iudicare. Nam vt habetur in libro Eldræ: *magna est veritas, & omnia vincit, præualeat, omnis terra veritatem inuocat, calum etiam eam benedicit, & omnia opera tremunt, ac venerantur eam, & non est cum ea quicquam iniquum. Veritas manet & inualefcit in æternum. Nec est apud eam accipere personas, neque inanes differentias admittit: sed que iusta sunt, facit omnibus, etiam iniustis ac malignis, & omnes benignantur in operibus eius. Et non est in iudicio eius iniquum: sed fortitudo, & regnum, & maiestas omnium aurosum.*

Ex hac veritate alia oritur virtus Iudicum, ODIVM scilicet AVARITIÆ, quæ caries est, tineaque iustitiæ, & capitalis hostis veritatis: vt enim lucrum, quod cupit, obtineat veritatem calcet, & excæcat Iudicis mentem, iuxta illud Ecclesiastici: *m Xenia & dona excacant oculos Iudicum, & quasi mutus in ore auertit correptiones eorum*, hoc est, ita illos obmutescere faciunt, vt non audeant etiam manifestè reos corripere. Et idem priùs iusserat Deus in sua lege, dicens: *n non accipies munera, que etiam excacant prudentes, & subuertunt verba iustorum*: quasi diceret: ne tibi fidas, quasi prudenti & iusto: nam dona etiam rupes frangunt, ac deprædantur corda. Et qui ea accipiunt, etsi prudentes alioqui sint, excæcantur; & qui iusti sunt, subuertuntur.

Ex

Ex quo fit, vt Reges & Principes omninò teneantur condignam *mercedem* Iudicibus constituere, ne *indigentia* cupidos illos efficiat, eaque tanquam pallio quodam munera operiant, quæ accipiunt. Nam Iudices tales esse debent, vt quamuis sint pauperes: non tamen propterea desinant esse valde iusti: sed cupiditatem reprimant, vt etiam fiant *pauperes spiritu*. tales autem aptissimi sunt, ac proinde digni qui Iudices constituentur, de quibus ait scriptura: quod o *Deus Iudicium pauperibus tribuat*, iudicandi scilicet potestatem: tales enim non corrumpent iustitiam ob desiderium & cupiditatem diuitiarum; aut conseruandi & augendi quas habent; aut ob timorem eas amittendi: vbi enim deest *cupiditas*, cessant hæc desideria, ac timores; damnaque ex eis prouenientia. Et qui spiritu sunt pauperes, etiam carebunt vento *ambitionis*, quæ inflat instigatque ad iustitiam deprauandam: vt vel consequatur honorem; vel quem habet, non amittat. Ac propterea non debent tale officium *lucris* alicuius aut *honoris* nomine præcipuè quærere, siquidem Iudicis officium super fundamentum adeò terrenum & inane fundatum, nec *solidum* esse potest, nec *securum*.

VLTIMA conditio siue qualitas Iudicum, quam expressit Ietro, fuit vt prompti & parati essent ad iudicandum populum *omni tempore*, temporibus scilicet constitutis: ita vt neque ex pigrizia, ignauia, aut vt sibi indulgeant, tempora illa prætermittant: sed potius liberaliores sint; vt quidquid temporis possint, oppressis audiendis, & expediendis tribuant; *protractio* enim negotiorum sine causa, est nouum quoddam genus *vexationis*; neque est sine *iustitia* detrimento, quod absque iusta causa executio eius differatur.

AD HÆC quoniam officij huius finis est Reip. *pacem* ac ciuium *concordiam* conseruare, is *duplici* via potest obtineri. altera est, si *reparentur* iniuriæ ac discordiæ exortæ, & admilla delicta puniantur, ferendo sententiam in causis & litibus dissidentium: altera est si hæc omnia *damna præueniantur*, & impediuntur. Quemadmodum ad medici officium non solum spectat contractos iam infirmorum morbos *curare*; sed *præuenire* etiam & in tempore de remedijs prospicere: ne qui sani sunt, in morbos incidant. Idem igitur Iudicibus est præstandum: quorum officium *vtramque* hanc partem complectitur. ac propterea debent in eo esse continui ac vigilantes. Et quamuis *primæ* via sit tempus, locusque præscriptus ad litigantes audiendos, eorumque causas decidendas: ad *secundam* autem nec locus est certus, nec tempus constitutum. Quamobrem omnitempore & loco debent semper vigilare. Et quocumque modo ad ipsorum notitiam pertinet detrimenti alicuius periculum, dare debent operam, & prospicere, ne eueniat: magis enim gloriosum est, iniurias ac discordias, quæ eminere videntur, *impedire*, quam postquam euenit, & turbationem, aut graue aliquod damnum in-

6.

Pauperes
spiritu.

o Job. 36. 6.

Nec cupidi
nec ambi-
tiosi.

7.

Prompti.

Præueniant
damna.

Melius con-
servare,
quã punire.

tuit, eam componere. Et maius beneficium Reip. præstat, qui furta & homicidia impedit: quã si latrones & homicidas puniat. sicut etiam maius est bonum, ciues ipsos probos efficere, & conservare: quã vita punire improbos.

CAPVT XI.

PERFECTA RATIO IUSTITIAM ADMINI-

strandam: Et Iudices attendere debere, ut ipsorum ministri
& officiales muneribus suis benè fungantur, in-
iurias omnes præuenientes.

a Ioan. 3, 30.

Tres excel-
lencia Chri-
sti Iudicis.

Serm. 20. in
Psal. 113.
versic. 4.

b Ioan. 19 10.

VONIAM Christus D. N. omnium hominum, iudex est supremus, voluit etiam exemplo suo docere Iudices perfectionem, quam in iustitia administranda servare debeant: cum enim dixisset: a patrem dedisse sibi potestatem iudicium facere, adiecit: non possum ego a me ipso facere quidquam: sicut audio, iudico: & iudicium meum iustum est: quia non quero voluntatem meam, sed voluntatem cuius misit me. Quibus verbis tres præcipuas officij sui excellentias insinuat. Prima, quod potestatem iudicium faciendi non ex se ipso habeat, quã homo est, sed à Patre acceptam, sine cuius potestate & auxilio nihil possit ipse facere. Secunda est, quod in ipso iudicio dirigat sese iuxta ea, quæ audiuit, & ab æterno suo Patre didicit, & iuxta sapientiam & scientiam evidentem & infallibilem, quam ab eo accepit. Tertia est, quod in suo iudicio non suam propriam, sed Dei voluntatem quærat: humanam scilicet suam voluntatem cum diuina in rebus omnibus conformans. Ac propterea ait: iudicium meum iustum est: & tale erit quodcunque aliud, in quo tres hæc regulæ perfecte inveniuntur. Quemadmodum præclare expressit S. Ambrosius in hunc modum: Bonus iudex nihil ex arbitrio suo facit, & domesticæ proposito voluntatis, sed iuxta leges & iura pronunciat, scitis iuris obtemperat. Non indulget propriæ voluntati: sed sicut audit, ita iudicat; & sicut se habet negotij natura, decernit. Obsequitur legibus, non aduersatur. Examinat: cause merita, non mutat. Discite iudices seculi, quem in iudicando tenere debeatis affectum, quam sobrietatem, quam sinceritatem. Dominus omnium dicit: non possum a me facere quicquam, sed sicut audio, iudico: hoc est, non ex mea potestate decerno, quod libitum, sed ex iudicandi religione, quod iustum est: ideo iudicium meum verum, quia non voluntati meæ indulgeo, sed æquitati. Pilatus impius iudex dicebat ad Dominum Iesum: b potestatem habeo dimittendi te, & potestatem habeo crucifigendi te. vsurpas o homo potestatem, quam non habes, tua certè Pilate voce

constitu-